

proposta ^{per} fer **versots**

on, quan, i per que calen a esplugues

*"...eixia un dels diables, vestit, com tots,
(...) amb caputxó i banyetes;
enlairava la maceta i,
(...) anava salmodiant un parlament en vers,
salpicat d'epigrames desvergonyits
contra la gent de la vila..."*

Narcís Oller.

Dia i lloc : 22 de juliol (Sta. Magdalena) Plaça. de l'església.

Per entendre els motius, que seguidament explicitem, cal tenir presents dues coses: com funciona i significació de la festa de Santa Magdalena per una banda i que la proposta que aquí es presenta suposa tot un seguit de canvis en la celebració d'aquesta diada. Tant una com l'altre apareixen explicitades en els annexos. Alhora dir que es fa aquesta proposta mantenint la possibilitat de fer també versots diumenge de festa major gran, abans dels castells.

-Els motius que ens han portat a fer aquesta proposta:

a) Sta. Magdalena... la festa més tradicional i popular.

Totes les entitats que hi participen són tradicionals; està dedicada a la patrona del poble; s'hi celebra una litúrgia popular amb balls, seguici i ofrena a la patrona dins l'església; la gent que hi participa és gent del poble (no pas nouvinguts que ni saben que hi ha aquesta festa), etc., etc... És una festa doncs, on els diables, indiscutiblement, hi participaran.

b) La nostra ofrena a la patrona... un problema o una sort?

Partim de que el dia de Sta. Magdalena, després del seguici popular, es fa l'ofrena a l'església per part de totes les entitats. Als diables, ens aquest punt se'ns planteja un problema. Un problema més de caràcter simbòlic que de cap altre mena... però que ens va la mar de bé. Som diables i representem quelcom: el mal. I no ens enganyem, a una església (mal ens pesi... o no) no podem entrar (per coherència, i per respecte). Eus ací la clau de tot: després del seguici, quan totes les entitats estan fent l'ofrena, els diables restarem a fora, esperant que tothom surti. Acte seguit, els diables faran la seva especial ofrena a la patrona; els diables narraran els seus pensament al poble (faran el seu sermó)... diran els versots.

c) Sta. Magdalena... la nostra sortida important.

Actualment de les colles de foc de la vila, no n'hi ha cap que participi en la festivitat de Sta. Magdalena. Creiem que potser és un dia prou indicat perquè esdevingui la nostra diada. És un festa en que després de la sortida de missa no hi ha res... potser caldria fer un seguici de foc (correfoc)... un sopoar... un concert... I què millor fer-ho després d'haver dit els versots.

d) Una festa poc important... ja ens va bé, no tenim pressa !

No ens enganyem, la festa de Sta. Magdalena és una festa desvirtuada, on hi va poca gent... però ja ens va bé. Pensem que els versots són un fet que costarà arrelar, costarà que la gent (i nosaltres) s'hi acostumi i costarà institucionalitzar-los com a tradició. Eus ací la clau doncs. Serà un fet íntim al principi (quan a nosaltres i a la gent ens costarà més i se'ns farà

més difícil). Més tard... el temps ja ho dirà. Pensem però en allò de fer actuació dins l'església (l'ofrena a la patrona): va començar-ho una colla i ara ja és tradició i l'església queda petita.

Mode i estil dels versots

Els versots són textos en vers de caràcter satíric, crític, desvergonyit i irònic, amb un llenguatge gras i groller. De fet els versots són una del nombrós ventall d'expressions literàries orals de caràcter popular que hi ha arreu. Des de les corrandes a casa nostra, passant per les *chirigotas* andaluses fins als *vertzos* bascos són exemples d'una mateixa necessitat: la necessitat del poble d'explicar, narrar i fer crònica quotidiana.

Els versos doncs són un model comunicatiu allunyat de la mediatització informativa dels mitjans (en temps passat els sermons dels mossens o les oracions dels pregoners i actualment dels mass mèdia). És un model popular, i com a tal, revestit d'acidesa i crítica que explica el què passa a la vila, als voltants, a la comarca o al país... de fet explica qualsevol cosa.

-Així doncs un versot es caracteritza per:

a) **Ser un text crític, irònic, i satíric.**

b) **Estar escrit i estructurat en vers.**

Això es relaciona amb les reminiscències populars dels versots. Pensem que qualsevol text literari, ja sigui culte (per dir quelcom) com popular, està escrit en vers. La complexitat però és poca ja que l'estructura del vers de qualsevol expressió popular es senzilla. Qualsevol text popular s'estructura :

- en estrofes (el numero que sigui) de quatre versos cadascuna. Amb possibles variacions de més versos.
- on cada vers, generalment, és de set o vuit sil.labes cadascun (en ocasions versos de deu sil.labes) i
- on rimen consonants o vocals dels versos parells i dels senars (A,B,A,B), només dels parells (a,B,c,B) o fins i tot, parell amb senar i parell senar (A,A, B,B).

Tot i aquestes referències en el vers, pot haver-hi versots que s'ho saltin.

És senzill. De fet si pensem en qualsevol de les cançons populars i tradicionals funcionen així. Tot i això posem exemples als annexos.

c) **Fer referència a temes/persones concrets del poble, la comarca, el país**

La gràcia però és que siguin temes propers i quotidians de la gent. Ni grans temes d'actualitat mediàtica, ni grans temes filosòfics, sinó coses del dia a dia de la gent normal. Són els versots del mossen dit per gent del poble i amb paraules de la gent del poble.

d) **Un llenguatge grotesc, picant i desvergonyat (el parlar quotidià i sense tabús).**

e) **Despertar la sorpresa i la gràcia.**

Han de sorprendre any rera any. La gent ha de tenir ganes d'anar a plaça a sentir els versots nous. La gràcia bàsicament és a partir del que es diu, però també pot ser factor de sorpresa el fet de sortir disfressat, la manera de parlar, o bes a saber què.

f) **Sempre els versots acaben amb un vers comú.**

Al final del versot el diable diu un vers que tots els que diuen versots també han dit i que defineix i caracteritza els versots de cada vila. Per exemple: "visca focs i carretilles/ que pe l'Arboç aniran bé" o "diable sóc d'aquest ball / diable sóc i seré / i més m'estimo ser diable / que un fotut espardenyer! "

g) **Després del versot sempre es fa un toc de tabals.**

Com es farà funcionar el tema versots

Sent una cosa nova, cal planificar bé un seguit de punts, per tal d'evitar confusions, inseguretats o dubtes a l'hora de fer els versots, coincidències temàtiques de versots... Per evitar els possibles problemes proposem:

a) **Crear la comissió censora.**

Un grup reduït de persones (3 o 4) que s'encarregarien d'assessorar, guiar, revisar i coordinar els versots que es dirien. És un **fet provisional** a que ens obliga el fet de no tenir una dinàmica estable i segura per fer versots.

Obligarà a l'**absolut i escrupulós secret sobre els versots.**

Serveix alhora per ajudar a mantenir el secret dels versots, ja que s'evita que una persona que fa versos, al tenir dubtes, al voler veure si agrada o no el versot, tingui algú per consultar-ho tot mantenint el secret.

b) **Establir qui fa versots.**

c) **Fer els versots (MANTENINT ESTRICTE SECRET).**

d) **Marcar una data de presentació de versots a la comissió censora.**